

Bildande av Teletöisentunturi naturreservat i Gällivare kommun

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808), MB, beslutar länsstyrelsen att det område som utmärkts på bifogad karta, Bilaga 2, ska utgöra Teletöisentunturi naturreservat. Den slutliga inmätningen av området kan innebära mindre justeringar av reservatets avgränsning och areal.

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt MB m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt MB m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, Bilaga 4.

Syfte

Syftet med reservatet är att bevara områdets värdefulla naturmiljö med dess höga biologiska mångfald och opåverkade vildmarkskaraktär. Områdets skogar, våtmarker, sjöar, vattendrag och andra ingående ekosystem ska ges förutsättningar att utvecklas naturligt. De delar av området som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd. Syftet är även att bevara ett sammanhängande naturlandskap och motverka fragmentering. Inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer är syftet också att tillgodose behovet av ostörd natur för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att:

- skogsbruk, exploatering och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras,
- reservatets naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas i huvudsak fritt genom naturliga processer,
- ge möjlighet till naturvårdsbränning som ersättning för utebliven naturlig brand, men kantzoner till sjöar och vattendrag ska skyddas från brand,
- skogliga utvecklings- och arronderingsmarker återställs till ett mer naturligt tillstånd genom fri utveckling eller naturvårdande skötsel som exempelvis naturvårdsbränning, stängsling, ringbarkning och/eller röjning av ungskog,
- vid behov återställa vattenmiljöernas naturliga hydrologi och struktur genom att till exempel lägga igen diken, åtgärda vandringshinder, restaurera våtmarker eller återställa vattendrag efter flottledsrensning,
- främmande arter som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen i reservatet bekämpas, i de fall det är möjligt,
- åtgärder kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Skälen för länsstyrelsens beslut

Skälen för bildandet av reservatet, tillika dess prioriterade bevarandevärden, är områdets värdefulla naturskog med dess stora biologiska mångfald. Områdets höga värden för friluftsliv liksom de naturtyper och arter som är utpekade inom Natura 2000 är också skäl för bildande av reservatet.

Skogsavverkning, dikning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden förstörs.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller enligt lag är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk, fälla eller på annat sätt skada levande träd och buskar. Skada eller flytta liggande eller stående döda träd och buskar,
2. på annat sätt än vad som anges under punkt 1 skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, t ex genom att borra, spränga, anordna upplag, gräva, dikesrensa, schakta eller dumpa,
3. uppföra eller utöka byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk, med undantag för älgstorn enligt A 12,
4. anlägga väg eller led,
5. anlägga ledning i luft, mark eller vatten,
6. bedriva vattenverksamhet, t ex genom vattenreglering, muddring, avledande av vatten eller anläggande av vandringshinder,
7. plantera in växt-, djur-, eller svampart,
8. släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, biologiska eller kemiska bekämpningsmedel, vådliga ämnen, kalk, växtnäringsämnen eller andra främmande ämnen som kan skada naturen,
9. framföra motordrivna fordon utanför väg, samt
10. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller andra markeringar i naturen.

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

11. förändra byggnad eller anläggning,
12. uppföra älgstorn, samt
13. utföra fiskevårdande åtgärder såssom iläggning av sten eller grus, borttagning av vandringshinder eller liknande.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § MB om skyldighet att tåla visst intrång.

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas att tåla att följande åtgärder kan komma att genomföras för att tillgodose syftet med naturreservatet.

1. utmärkning av reservatet,
2. uppsättning och underhåll av informationsskyltar,

3. naturvårdsbränning,
4. stängsling, röjning av ungskog samt veteranisering av träd i skogliga utvecklings- och arronderingsmarker,
5. bekämpning av främmande arter,
6. utförande av återställningsåtgärder rörande vattenkvalitet, hydrologi och bottenmiljöer som exempelvis utrivning av vandringshinder eller igenläggning av diken,
7. genomförande av undersökningar av flora och fauna samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål, samt
8. tillgängliggörande av reservatet för besökare genom underhåll av väg, anläggande och underhåll av parkeringsplatser, fågeltorn, raststugor, torrdass, stigar, leder, spänger, broar, rastplatser, eldstäder och vindskydd.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
2. samla in vedsvampar, mossor, lavar eller ryggradslösa djur,
3. skada vegetationen i övrigt genom att t ex gräva upp växter,
4. fånga, skada eller döda ryggradsdjur. Ta ägg eller störa djurlivet genom att exempelvis klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt,
5. skräpa ner,
6. framföra motordrivna fordon utanför väg.

Undantag från A- och C-föreskrifter

Föreskrifterna ska inte hindra:

1. förvaltaren att utföra de åtgärder för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § MB i detta beslut,
2. underhåll av väg, exempelvis hyvling, grusning, dammbindning, slyröjning, snöröjning, halkbekämpning eller andra åtgärder för att bibehålla vägens nuvarande standard

och funktion. Föreskrifterna hindrar inte heller kapning och flytt av träd som fallit eller lutar in i väg- eller siktröjningsområdet. Redan fallna träd får kapas vid gränsen för siktröjningsområdet medan lutande träd även får kapas vid rot. Kapade delar ska läggas i naturreservatet i anslutning till siktröjningsområdet. För samtliga åtgärder gäller att risken för skada på mark, vegetation, bottnar och vatten ska minimeras. Innan större underhållsåtgärder ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd. Sådana åtgärder kan vara byte av vägtrummor, rensning av vägdiken eller rensning efter omfattande stormfällning. Vägarnas sträckning framgår av Bilaga 1,

3. underhåll av byggnader, stigar, leder, kraftledningar eller andra anläggningar. Innan större underhållsåtgärder, exempelvis trädsäkring, ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd. Breddning av ledningsgator omfattas inte av undantaget.
4. uppförande av kraftledning inklusive skogsgata längs den sträckning som markerats i Bilaga 3,
5. bedrivande av renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller terrängkörning i samband med bedrivande av renskötsel enligt terrängkörningsförordningen (1978:594).
6. snöskoteråkning på väl snötäckt mark i enlighet med terrängkörningsförordningen (1978:594). Skador på vattenmiljöer, mark och vegetation får ej uppstå.
7. plockning av bär och matsvamp,
8. bedrivande av jakt och fiske i enlighet med gällande lagstiftning,
9. användande av terrängskoter, t ex fyrhjuling, vid uttransport av fälld älg eller björn. Särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark, vegetation och vattenmiljöer.
10. rättighetsinnehavare att fälla träd som riskerar att falla på byggnader,
11. rättighetsinnehavare att röja och ta bort sly, ta tillvara fallna träd samt uppföra mindre markanläggningar som t ex spänger eller eldstäder inom 25 m från huvudbyggnad.

Beskrivning av ärendet

Reservatet är ett av de områden som redovisades till skogsutredningen år 2019 som värdefulla skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog. Samma år inventerades området av Sveaskog som sedan avsatte delar som nyckelbiotoper. Länsstyrelsen inventerade området med helikopter år 2020 och kunde fastställa höga naturvärden. Området ingår i regeringsbeslutet från 2022-06-09 om skydd av värdefulla statliga skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog, och även i den överenskommelse som tecknades mellan Naturvårdsverket och Sveaskog i februari år 2023.

I slutet av 1990-talet inventerades områdets nordöstra våtmark inom ramen för den omfattande Våtmarksinventeringen (VMI). Där konstaterades att denna har höga naturvärden.

Torne och Kalix älvsystem, som överlappar områdets nordöstra del, pekades ut som Natura 2000 av Europeiska unionen år 2000 samt som särskilt värdefullt av Naturvårdsverket år 2005.

Enligt 2 § lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket ska länsstyrelsen konsultera samiska företrädare innan beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna. Förfrågan om konsultation har skickats till Girjas sameby, Laevas sameby, Sametinget och Svenska samernas riksförbund. Konsultation begärdes av Sametinget och Svenska samernas riksförbund. Konsultationen med Sametinget har genomförts och avslutats i oenighet gällande renbete i naturreservatets syfte. Däremot har samtycke nåtts i hur renskötseln och den samiska kulturen tas hänsyn till i föreskrifter och skötselplaner. Konsultationen med Svenska samernas riksförbund har genomförts och avslutats i enighet.

Ärendet har remitterats till Skogsstyrelsen, Sametinget, Försvarmakten och Sveriges geologiska undersökning (SGU). Beslutet har även föregåtts av samråd med Gällivare kommun och Naturvårdsverket.

Sveaskog, Net4Mobility, Skogs- och kraftkonsulterna i Norr AB, Lehtirova Wind AB samt Girjas och Laevas samebyar har förelagts att yttra sig över förslaget. Samtliga har tagit del av förslaget till beslut.

Svar har inkommit från Skogsstyrelsen, Sametinget, Gällivare kommun, SGU och Försvarsmakten. Yttrandena från Sametinget och SGU redogörs för under Synpunkter på förslaget nedan. Länsstyrelsen har efter inkomna synpunkter justerat reservatets gräns.

Synpunkter på förslaget

Sametinget framför att bildande av naturreservat kan anses ha en positiv påverkan på renskötseln. Vidare anser de att reservatsbildning även kan ha sådan betydande påverkan på renskötseln att samebyn ska ges inflytande i reservatsbildningsprocessen. Renbetet och framkomligheten för renar eller renskötare får inte påverkas negativt, meddelar Sametinget. Skötselåtgärder som kan påverka detta ska samrådas med samebyn. Yttrandet bemöts i avsnittet *Länsstyrelsens bemötande av Sametingets synpunkter* nedan.

SGU framhåller Sveriges behov av kritiska och strategiska råvaror, och att geologisk kunskap är central för att kunna identifiera malmpotentiella områden. SGU efterfrågar även en konsekvensanalys med en avvägning mellan försörjningsberedskap, ekonomiska intressen och naturvärden. SGU framför att Teletöisentunturi inte berörs av gällande eller förfallna undersökningstillstånd. Yttrandet bemöts i avsnittet *Länsstyrelsens bemötande av SGU:s synpunkter* nedan.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Området utgör en från naturvårdssynpunkt mycket värdefull naturskog som hyser en stor mångfald av växter och djur knutna till naturskogsmiljöer. Området har egenskaper och strukturer som bildats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid.

Reservatet inkluderar delar av det nationellt värdefulla vattnet tillika Natura 2000-området Torne och Kalix älvsystem (SE0820430). De limniska Natura 2000-naturtyperna och andra limniska värden har inte inventerats inom ramen för reservatsbildningen, och detaljerad kunskap saknas därför om vilka limniska värden som finns i området. Reservatet är avgränsat främst utifrån områdets höga skogliga naturvärden.

Skogsavverkning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden samt dess opåverkade och ostörda karaktär förstörs. De höga naturvärden som finns i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Länsstyrelsens bemötande av Sametingets synpunkter

Sametinget framför i sitt yttrande att renskötseln och samiska näringar fortsatt måste kunna bedrivas obehindrat i naturreservatet och att berörda samebyar ska få inflytande i bildandet av naturreservatet. Länsstyrelsen har infört långtgående undantag från föreskrifterna för att inte inskränka renskötselrätten. Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar rennäringens bedrivande. Samebyar ges möjlighet till inflytande under handläggningen genom konsultationer och föreläggs att yttra sig över förslag till beslut och skötselplan.

Länsstyrelsens bemötande av SGU:s synpunkter

SGU har begärt att det tydligt ska framgå av reservatsföreskrifterna att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten som utförs av statlig myndighet ska tillåtas.

Länsstyrelsen instämmer i vad SGU har framfört om att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten är viktigt för samhället, och att det finns ett stort samhällsintresse för metaller som bland annat krävs för den gröna omställningen. Vilken påverkan geologisk kartläggning har på naturreservatets naturmiljöer, arter och friluftslivsvärden beror bland annat på metod, samt var och när under året undersökningarna genomförs. Även om många metoder enligt SGU ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning, så kan det inte uteslutas att vissa undersökningsåtgärder kan ha negativ påverkan på reservatets naturvärden.

Enligt länsstyrelsen är det inte lämpligt med ett undantag för åtgärder som eventuellt strider mot naturreservatets syfte, i synnerhet när potentialen för mineralutvinning är vag. Uppkommer det behov av att utföra åtgärder för undersökning, kartläggning eller inventering som strider mot naturreservatets föreskrifter finns möjlighet att söka dispens från föreskrifterna. Länsstyrelsen kan

meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

SGU har även efterfrågat en konsekvensanalys med en redovisning av avvägning mellan försörjningsberedskap, ekonomiska intressen och naturvärden.

Länsstyrelsen är medveten om att reservatsbildning kan få konsekvenser för olika näringar, men har inte någon skyldighet att göra mer omfattande avvägningar än vad som gjorts i ärendet. Enligt länsstyrelsens uppfattning finns det inte heller något krav på att i ett ärende om bildande av naturreservat genomföra en sådan konsekvensanalys som SGU har efterfrågat.

En intresseavvägning har gjorts där enskilda och allmänna intressen har beaktats, och samhällets behov av metaller och mineral har ingått i den bedömningen. Länsstyrelsen anser att området, med hänsyn till de mycket höga naturvärdena, är i behov av skydd. SGU:s synpunkter ändrar inte den bedömningen.

Överensstämmelse med strategier för skydd samt förenlighet med miljömål

Beslutet följer gällande riktlinjer för urval och bildande av naturreservat. Det ligger i linje med Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden. Beslutet ger därmed ett värdefullt bidrag till uppfyllandet av följande miljö kvalitetsmål:

- Levande skogar
- Levande sjöar och vattendrag
- Myllrande våtmarker
- Storslagen fjällmiljö
- Ett rikt växt- och djurliv
- Begränsad klimatpåverkan

Beslutets förenlighet med planer och hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB

Reservatet berör ett område som är av riksintresse för rennäringen som enligt 3 kap. 5 § andra stycket MB ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra rennäringens bedrivande. Länsstyrelsen har infört långtgående undantag från föreskrifterna för att inte

inskränka renskötselrätten. Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar rennäringens bedrivande.

Reservatet berör ett område som är av betydelse för totalförsvaret och som enligt 3 kap. 9 § första stycket MB så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen. Länsstyrelsen planerar inga anläggningar för friluftslivet, och bedömer därför att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar totalförsvarets intressen.

Reservatet berör ett Natura 2000-område som faller in under art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) och som är av riksintresse enligt 4 kap. 8 § MB. Länsstyrelsen bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som bidrar till att stärka skyddet för detta riksintresse.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Intresseprövning

I enlighet med 7 kap. 25 § MB ska det finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och de inskränkningar som beslutet innebär för den enskildes markanvändning. Därför ska det alltid göras en intresseprövning mellan allmänna och enskilda intressen.

Länsstyrelsen bedömer att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som har gjorts är nödvändiga för att bevara de höga naturvärdena i området, samt att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose reservatets syfte.

Konsekvensutredning

Enligt 3 och 5-7 §§ förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar ska en myndighet inför beslut om föreskrifter eller allmänna råd så tidigt som möjligt utreda ordningsföreskrifternas kostnadsrättssida och övriga konsekvenser. Enligt 4 § samma förordning får myndigheten göra ett undantag från regeln om den bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Länsstyrelsen bedömer att ordningsföreskrifterna behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Föreskrifternas konsekvenser för allmänheten eller

i övrigt bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning inte behöver upprättas.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn: Teletöisentunturi naturreservat

Kommun: Gällivare

Lägesbeskrivning: 45 km NO om centrala Gällivare

Fastigheter: Vettasjoki 6:1, Sveaskog

Natura 2000: SE 0820430 Torne och Kalix älvsystem

Sameby: Girjas
Laevas

Förvaltare: Länsstyrelsen

Area: ca 533 ha

Naturtyper: Skogsmark ca 434 ha
varav produktiv skog ca 315 ha
Våtmark ca 12 ha
Sjöar och vattendrag ca 2 ha
Övrig mark ca 85 ha

Beskrivning av området

Mellan Vettasjärvi och Nilivaara, strax öster om byn Palo och länsväg 865, ligger Teletöisentunturi. Det tornedalsfinska namnet sägs vara en förfinskning av det samiska namnet Dealetduottar, vilket i sin tur betyder hårdsnöfjället. Berget når 645 meter över havet och är det högsta av lågfjällen i närområdet. Utsikten från bergstoppen är magnifik. Läget är kargt och utsatt, och skogen är generellt lågproduktiv. Fjälltoppen är en skarp fjällrished och saknar helt träd. Stora delar av sluttningarna är även obevuxna och blockiga, så kallade rösberg. Där finns isräfflor som berättar för besökaren om inlandsisens rörelser. Området är ovan högsta kustlinjen och har därför aldrig utsatts för havets svallningar. Berggrunden är del av det norrbottniska urberget, och består av gnejs med ymnigt eller övervägande inslag av granit.

Trots det karga läget bidrar sluttningarna med rörligt markvatten, och marken är därför mestadels torr-frisk. Trädgränsen och sluttningarna kläs av småvuxen björk men lövandelen minskar drastiskt nedför branterna. Nedanför domineras landskapsbilden istället av grannaturskogar. Mindre delar nedanför sluttningarna är torrare och av lavristyp, och där ökar istället inslaget av tallar. Skogen har generellt naturliga strukturer i form av luckighet och åldersspridning, och det finns gott om såväl stående som liggande död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Detta är särskilt påtagligt i den sydöstra delen, där även den äldsta skogen finns. Delar av sluttningarna är uppkomna efter bränder på 1800-talet. Spår efter äldre tiders plockhuggningar finns spridda i området.

I nordost går vattendraget Soasjoki. Det är del av det särskilt värdefulla tillika Natura 2000-utpekade Torne och Kalix älvsystem. Det finns våtmarker spridda i området. I nordost omfattas även mindre delar av våtmarkskomplexet "Sovasvuoma, 8 km SO Vettasjärvi". Det rör sig om en sank äng som har högt naturvärde enligt Våtmarksinventeringen (VMI).

Området nyttjas av Girjas och Laevas samebyar. Det är utpekat av Sametinget som ett gemensamt övrigt område som samebyarna begagnar. Laevas sameby nyttjar det även som förvinterland, vinterland, vårvinterland och trivselland.

Information

Detta beslut ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningar.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ MB gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. MB kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ MB vid vite förelägga om rättelse.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön enligt annan lagstiftning.

Delar av naturreservatet ingår i EU:s nätverk av skyddade områden, Natura 2000. Verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom Natura 2000-områden kräver tillstånd enligt 7 kap. 28a – 29 b §§ MB.

Ni kan överklaga beslutet

Se Bilaga 1 med överklagandehänvisning.

Beslutets ikraftträdande

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § MB, vilka gäller omedelbart.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med naturvårdshandläggare Fredrik Hörnsten som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Per-Anders Jonsson och jurist Elin Winnberg Bergström medverkat.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning
2. Beslutslista
3. Föreskriftslista
4. Skötselplan

Ni kan överklaga beslutet hos regeringen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Norrbotten antingen via e-post; norrbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Norrbotten, 971 86 Luleå.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Ni anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

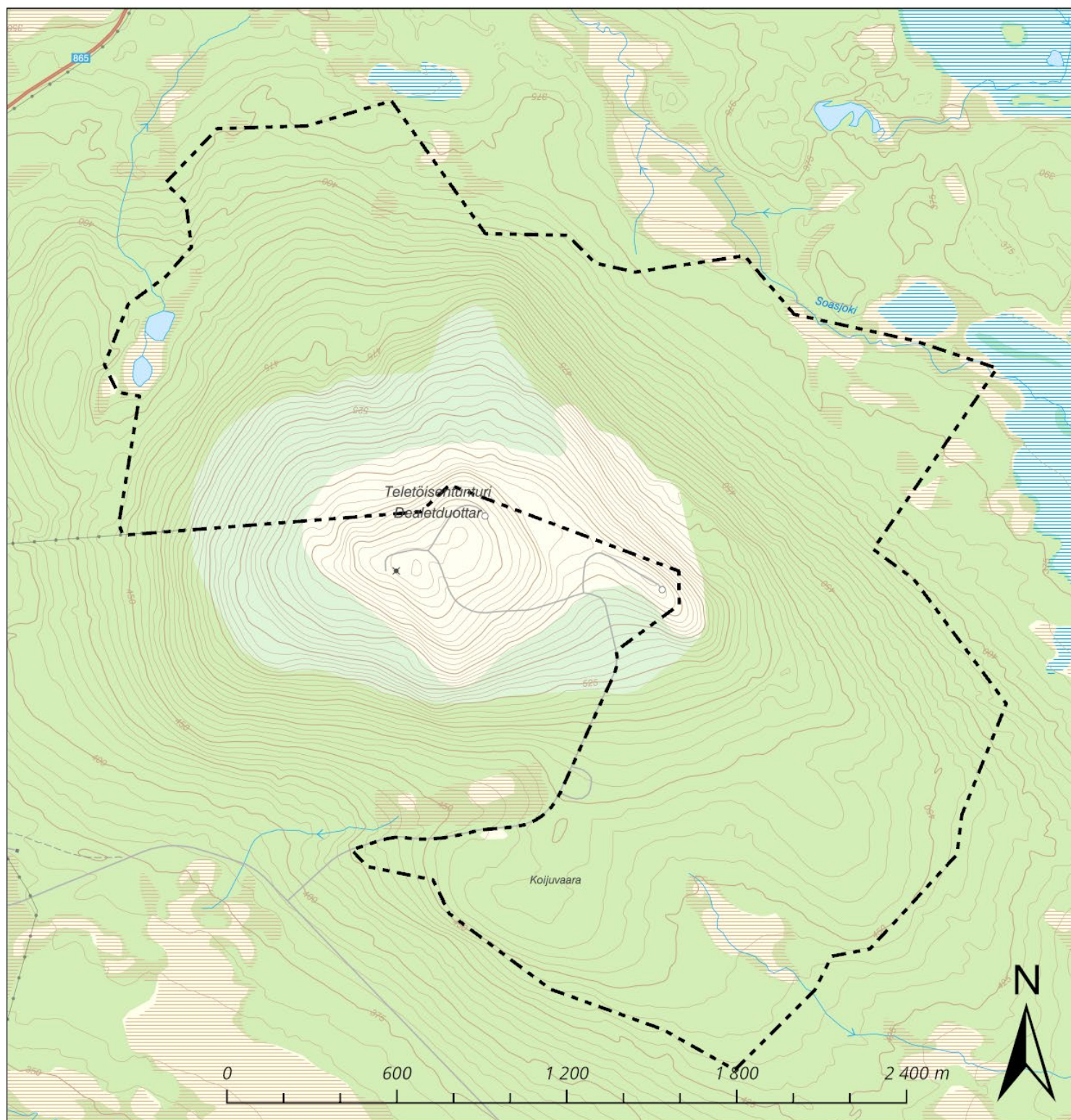
Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post norrbotten@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 50 00. Ange ärendets diarienummer.

Naturreservat Teletöisentunturi

Areal: ca 533 hektar

Gällivare kommun

 Reservatsgräns

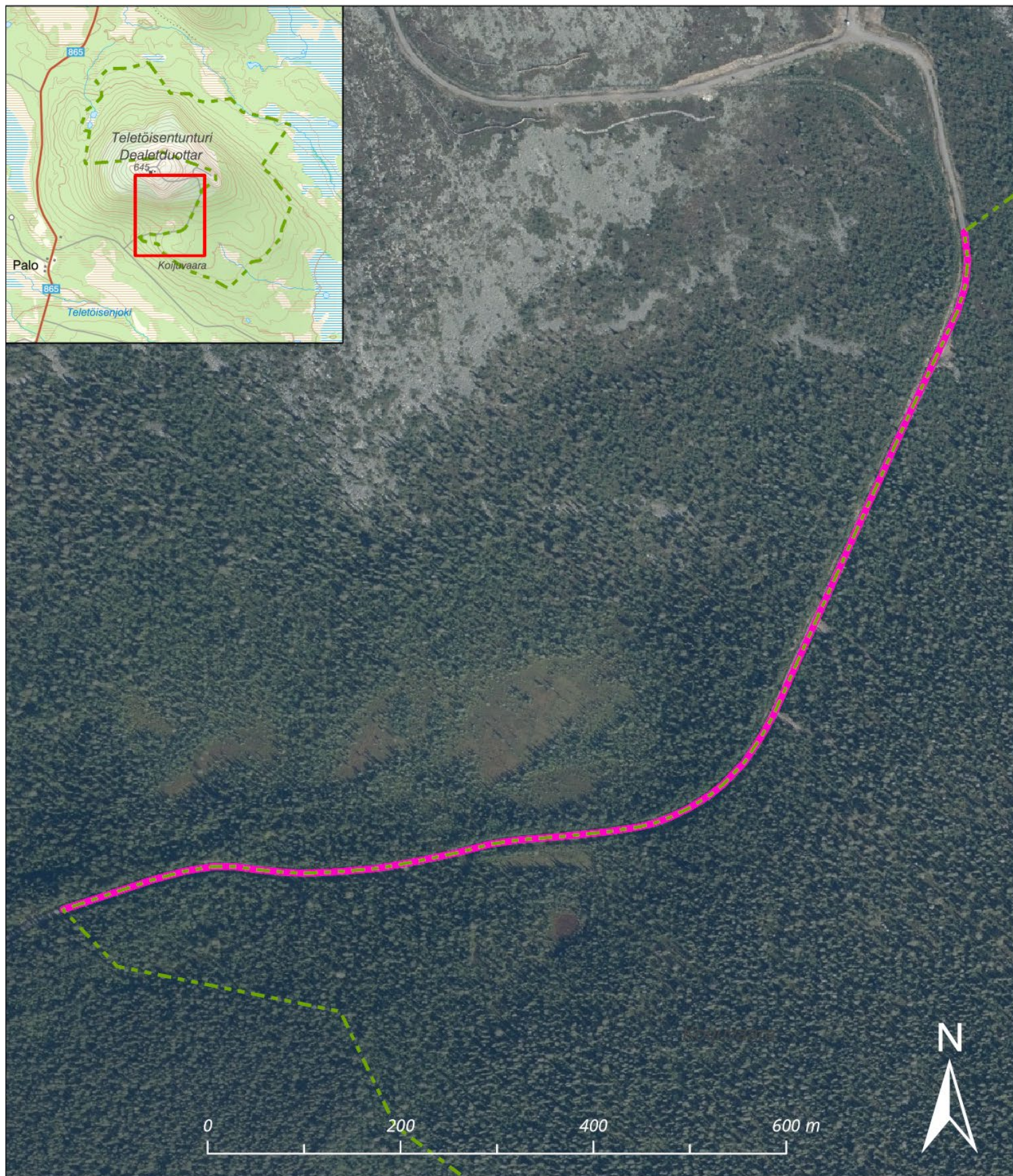
 Övriga naturreservat

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet

Länsstyrelsen
Norrbotten

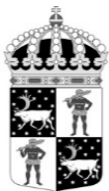

Naturreservat
Teletöisentunturi
Gällivare kommun

- Reservatsgräns
- Sträckning som avses i undantag 4

Skötselplan för Teletöisentunturi naturreservat i Gällivare kommun

Innehåll

Allmänt	1
Markägare.....	1
Samiska intressen.....	2
Kulturmiljövärden.....	2
Prioriterade bevarandevärden.....	2
Bevarandemål och åtgärder	2
Spontant uppkomna bränder.....	3
Främmande arter.....	3
Friluftsliv och information.....	4
Vägar.....	5
Bilagor	5

Allmänt

Denna skötselplan är en bilaga till länsstyrelsens beslut 2026-04-27 om bildande av Teletöisentunturi naturreservat och anger riktlinjerna och målen för skötseln av reservatet. Vid planering och utförande av skötselåtgärder ska syftet med naturreservatet och reservatsföreskrifterna vara styrande. Andra aktuella regelverk och riktlinjer ska också beaktas. Bevarandemålen styr vilken slags naturvårdande skötsel som planeras.

Beskrivning av och uppgifter om naturreservatet finns i beslutet 10939-2023.

Markägare

Hela naturreservatet ägs av Sveaskog (Vettasjoki 6:1).

Större skötselåtgärder som berör annan markägare än Naturvårdsverket ska alltid föregås av samråd med markägaren.

Tänk på att vissa skötselåtgärder även kan påverka angränsande fastigheter.

Samiska intressen

Området nyttjas av Girjas och Laevas samebyar. Det är utpekat av Sametinget som ett gemensamt övrigt område som samebyarna begagnar. Laevas sameby nyttjar det även som förvinterland, vinterland, vårvinterland och trivselland. Området är även utpekat som ett kärnområde av riksintresse för rennäringen.

Samråd med berörd sameby ska hållas vid utredning och planering av skötselåtgärder som kan påverka deras verksamhet. Det gäller till exempel naturvårdsbränning, stängsling och friluftslivsanordningar.

Kulturmiljövärden

I reservatet finns inga kända fornlämningar eller utpekade kulturmiljövärden. Om sådana upptäcks är det viktigt att de bevaras och att särskild hänsyn tas till fornlämnings- och kulturmiljöer så att de inte skadas vid skötselinsatser.

Samråd ska hållas med Länsstyrelsens antikvarier vid utredning och planering av skötselåtgärder som kan påverka fornlämningar eller kulturmiljövärden.

Prioriterade bevarandevärden

Skälen för bildandet av reservatet, tillika dess prioriterade bevarandevärden, är områdets värdefulla naturskog med dess stora biologiska mångfald. Områdets höga värden för friluftsliv liksom de naturtyper och arter som är utpekade inom Natura 2000 är också skäl för bildande av reservatet.

Bevarandemål och åtgärder

Reservatets naturmiljöer med dess flora och fauna ska i huvudsak utvecklas fritt genom naturliga processer. De delar av skogsmarken som är präglade av brand, eller som genom tidigare skogsskötsel saknar naturliga strukturer, kan brännas i lämpliga intervall i syfte att höja områdets naturvärden och återskapa naturliga strukturer och som ersättning för utebliven naturlig störning. Inga aktiva skötselåtgärder föreslås men beslutet möjliggör för viss naturvårdande skötsel i de delar av reservatet som har lägre naturvärden, t.ex. utvecklings- och arronderingsmarker.

Länsstyrelsen har inte genomfört någon riktad naturvärdesinventering av reservatets våtmarker, sjöar eller vattendrag. Utifrån den kunskap vi har föreslås ingen aktiv skötsel av dessa områden.

Bevarandemål

- Naturvärden samt naturlig hydrologi ska bevaras och växt- och djurlivet ska tillåtas utvecklas fritt. Förändringar i naturtillståndet ska främst ske genom naturlig succession och naturliga processer med möjlighet till återställningsåtgärder i vattenmiljöer och naturvårdsbränning i vissa delar.
- Arealen värdekärna får inte minska; målet är att arealen värdekärna ska öka i takt med att utvecklingsmarker uppnår statusen värdekärna.
- Förutsättningarna för de enligt art- och habitatdirektivet utpekade arterna och naturtyperna ska bibehållas eller om möjligt förbättras.

Skötselåtgärder

- Inga aktiva skötselåtgärder.

Spontant uppkomna bränder

Spontant uppkomna bränder inom området får släckas. Ur naturvårdssynpunkt bör dessa bränder så långt som möjligt få löpa fritt.

Vid släckningsarbete ska så skonsamma metoder som möjligt användas och naturliga begränsningslinjer så som vägar, vattendrag och rågångar nyttjas i första hand. Fysiska ingrepp som fällning av träd eller anläggande av mineralgator ska undvikas.

Främmande arter

Målsättningen är att främmande arter (till exempel contortatall) som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen inte ska förekomma i reservatet.

Idag finns inga uppgifter om att contortatall eller andra främmande arter finns inom reservatet. Om contortatall eller andra främmande arter upptäcks inom naturreservatet ska detta rapporteras och åtgärdas.

Bevarandemål

- Främmande arter som till exempel contortatall ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

- Bekämpa främmande arter som upptäcks inom reservatet.

Friluftsliv och information

Teletöisentunturi nyttjas enligt vad länsstyrelsen känner till endast i begränsad omfattning för friluftsliv. Trots att området nu ges naturreservatsstatus och områdets höga natur- och friluftslivsvärden blir mer kända för allmänheten bedömer länsstyrelsen att antalet besökare kommer att påverkas marginellt.

Så vitt länsstyrelsen vet finns inga markerade stigar, eldstäder och andra anordningar för rörligt friluftsliv i området. Bedömningen är att det i dagsläget inte heller behövs några, men behovet bör utvärderas regelbundet. Om behov uppstår och det bedöms vara förenligt med reservatets syfte och föreskrifter kan nya anläggningar för att kanalisera eller främja friluftslivet iordningsställas.

Eftersom länsstyrelsen inte har genomfört någon fullständig inventering av anordningar och anläggningar kan det finnas sådana som länsstyrelsen inte känner till inom reservatet.

Reservatet saknar iordningsställd parkeringsplats, men det finns fullt tillräckligt med parkeringsmöjligheter för personbilar i befintliga breddningar av skogsbilvägen.

Information om naturreservatet ska finnas på länsstyrelsens hemsida samt i appen Naturkartan.

Skötselmål

- Besökaren ska göras medveten om naturreservatets naturvärden och vad man bör tänka på vid besöket.
- Vid naturvårdande skötselåtgärder ska allmänheten på ett lättillgängligt sätt kunna få information om bakgrund, orsak och mål med åtgärden.

Skötselåtgärder

- Information om naturreservatet publiceras på länsstyrelsens hemsida samt i appen Naturkartan i samband med bildandet av reservatet.
- Vid naturvårdande skötselåtgärder sätts skyltar med information om åtgärden upp i anslutning till aktuellt skötselområde.

Vägar

Lämpligaste tillfartsvägen till reservatet är från länsväg 865 mellan Vettasjärvi och Nilivaara. Sväng österut norr om byn Palo och följ den enskilda vägen till reservatsgränsen. Vägen förvaltas av Sveaskog. Vid beslutstillfället fanns inget avtal som reglerar länsstyrelsens och allmänhetens nyttjande av vägen. Naturvårdsverket och Sveaskog avser att teckna en överenskommelse som reglerar statens och allmänhetens nyttjande av den väg till reservatet som ägs av Sveaskog.

Skötselmål

- Länsstyrelsen ska ha kännedom om vägens skick för att kunna anpassa information och eventuellt vidta åtgärder.

Skötselåtgärder

- Vägens status kontrolleras i samband med tillsyn av reservatet.

Bilagor

- A. Naturvärdesklassning

Naturreseptat
Teletöisentunturi
Gällivare kommun

Reservatsgräns	Strandlinje, sjö
Värdekärna, skog	Öppen markgräns
Høgt naturvärde (klass 2), våtmark	Skogsmarksgrens
Vattendrag	Sankmark, våt
	Sankmark, fast
- © Länstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet